Boda Székedi Eszter

Filmajánló: Egy jó ember

Az adott óra keretei közé szorított leckét naponta átadni szaktanárként, és meg is nyitni ezt a szűkös keretet a társadalmi vonatkozások szélesebb tárházát megmutatva a diákoknak, nem mindig egyszerű vagy akár magától értetődő, még akkor sem, ha pedagógusként kitűzött célunk a világban, társadalomban, kisebb-nagyobb közösségben önnön elfoglalt helyére reflektáló, gondolkodó fiatalok nevelése. Sokszor egyetlen vonatkozás fókuszba helyezése is elég, hiszen kiindulópontot jelenthet a közös beszélgetésre, a társadalmi viszonyrendszerek mibenlétén való elgondolkodásra. Ehhez nyújthat segítséget *A csapda* (Klopka, 2007) című szerb–német–magyar film, melynek egy olyan, nagyon is valós helyzet a kiindulópontja, amely együttérzést vált ki, önzetlen segítséget igényel, és kisebb-nagyobb mértékben mindannyiunk hétköznapjait érinti.

Gyakran olvashatunk a közösségi médiában, a különböző fórumokon vagy akár a nyomtatott sajtóban segélykérésről, pénzgyűjtésről beteg gyermekek számára. Jó esetben pár hét múlva érkezik a megnyugtató hír is: összegyűlt a pénz, sikerült a műtét, a beavatkozás. Srdan Golubović rendező szerint ezek a Szerbiában mindennapos hirdetések a társadalmi állapotok látleletét is jelentik, legyen szó csalásról, a jóhiszeműség kihasználásáról.

Egy ehhez hasonló helyzet a tárgyalt film kiindulópontja. Értelmiségi család, mély érzelmekkel, kevés jövedelemmel. Az új politikai helyzet meghatározta körülmények között próbálják nevelni tíz év körüli fiúgyermeküket, aki szeret úszni, iskolába járni azonban már kevésbé. Nem is hisz neki az édesapja, amikor reggel rosszullétre hivatkozva otthon maradna. Iskolába küldi gyermekét, pár óra múlva azonban már a kórházból értesítik. Nagy a baj, és több ezer euróra lenne szükség a németországi műtéthez. Kétség-

beesnek, fogadkoznak, reménykednek és várnak, míg végül az újsághoz fordulnak. Telefonhívás érkezik, csak éppen nem olyan, mint amilyenre számítottak.

Válaszúthoz érkezik az apa, aki rövid időn belül a film központi figurájává válik. Bűn és bűnhődés motívuma járja át a pontosan felépített, visszafogottan komponált jeleneteket. A véletlennek is nagy szerep jut, ez viszont nem távolítja el a történetet az általunk is jól ismert hétköznapoktól, hiszen az előző rendszerből örökölt helyszínek, berendezési tárgyak, az anyagi körülmények által szűkösre mért lehetőségek és a státusszimbólumok meghatározta megítélés mifelénk is sok háztartás sajátja. A lineárisan futó, akár pár szóban elmesélhető történethez hasonlóan ismerős lehet *A nyomozó* (2008) című magyar, *Az amerikai barát* (Der amerikanische Freund, 1977) című német film. A Szerbiában rendkívül sikeres, az Oscar-díjra esélyesek között is számon tartott *A csapda* című film egy alkotáson belül tudja egyeztetni a gondolatiságot a feszes tempóval, a thrillerre jellemző feszültségkeltéssel. A nem túl erőszakosan előtérbe kerülő társadalomkritika, a megfelelő arányérzék, a nem túlbeszélt, pontos zárás, a letisztult kameramozgás és az emlékezetes színészi játék (jó újra látni a Kusturica-filmekből ismerős Miki Manojlović-ot) az építőelemei a filmnek, amely egy „jó ember" történetét példázza – ahogyan az egyik szereplő nevezi az önfeláldozó apát. Ebben a történetben nincsenek a jó és a rossz között élesen húzódó határvonalak és magától értetődő erkölcsi normák, bizonyítván, hogy mindig létezik olyan szélsőséges helyzet, amely minden szabályt és törvényt felülír. Amint az utolsó jelenet is mutatja: az igazán nehéz döntések meghozatalán már túllévő apa váratlanul áthajt a piroson, majd egy idő múlva megáll a zöldnél.

Online: https://www.xfilme-online.org/klopka-2007-online-subtitrat.html